

MODRÉ OKENICE

1.

Kdysi dávno snila o velkých věcech. V kalendáři škrtila dny a počítala roky, které ještě uplynou, než jí dají občanku, než složí maturitu, než dostane svůj první vysokoškolský titul. Hlavou se jí honily i jiné myšlenky – vždycky měla prapodivné touhy, dospělí tomu říkávali bujná fantazie, ačkoli ona nechápala, co je fantastického na přání sledovat hodinu po obědě oblaka v letu nebo holštýnské krávy na pastvě. Byly i jiné sny, například utéct s cirkusem nebo pouliční kapelou, vydat se na cestu kolem světa a později potkat muže. Nevěděla přesně, jak by měl vypadat, ale už tehdy nosila zvuk jeho hlasu v paměti, aniž by věděla, kde ho kdy zaslechla.

Zatímco o maturitě a titulech okolní svět slyšel rád, cirkusy a holštýnské krávy byly tématem zapovězeným, problémem odmávnutým rukou a odbytým univerzálním „kdyby ses radši učila“.

Nakonec zapoměla na krávy, potulné kapely i hlas toho muže a zařídila se podle rad zkušenějších. Věři-

la, že pokud bude sledovat dráhu, která jí byla určena, jistě jednou dosáhne i na své vlastní touhy. Pětkrát týdně chodila do hodin a později na přednášky, rodiče na ni byli pyšní a říkali: „Naše Ester, ta to jednou někam dotáhne.“

Myslela si, že potom přijde Něco Velkého, ale Něco stále nepřicházelo, s titulem jí na pódiu malé auly neodevzdali křídla, jen pár kubíků vydýchaného vzduchu a potlesk ze zdvořilosti. Už dávno nesnila o velkých věcech. Ani o malých. Vyrostla a kalendář zmizel kdesi v útrokách bytu jejích rodičů. Vlastně už nesnila vůbec, protože nic nechtít bývá bezpečnější. Jen občas ji sevřel dusivý smutek, který neměl žádné logické vysvětlení, což ji na něm rozčilovalo nejvíc. Potom chodila na nádražní most, seděla celé hodiny na betonovém obrubníku a pozorovala světla vlaků ve večerním šeru. Domů chodívala po setmění a studenými konečky prstů zapínala v kuchyni rychlovarnou konvici.

Známý zvuk ji přivedl od konvice s čajem zpět do přítomného okamžiku. Kapky dopadaly na dno vany a doplňovaly *staccato* svých kolegyně na okenní římsě. Karma v koupelně sotva stačila ohřívat vodu, byla už ve sprše dvacet minut a jako obvykle neměla nejmenší chuť k návratu zpět na studený vzduch. Z předsíně táhl pootevřenými dveřmi do koupelny podzimní chlad. Už dávno byla v pokušení ty dveře prostě zavřít, ale nikdy neměla odvalu. Kdysi jí teta vyprávěla o medikovi, který se učil ve vaně, usnul a našla ho až jeho matka mrtvého ve vychlazené vodě. Představa

vlastního studeného těla zhrouceného na kachličkách ji sice děsila, ale důvod, proč ještě neumírat, taky neznala. Spíše tušila, že nechce, než aby pro to měla argumenty.

Pohledem provázela provázky vody, jak se do sebe zaplétají, stékají jí po lýtkách a kreslí obrazce do několik centimetrů hluboké kaluže na dně vany přesně mezi jejími zimou zmodralými chodidly. Vzala hlavici sprchy ze stojanu a se zaujetím pozorovala, jak jí prsty na nohou znovu růžoví a ožívají. Odnepaměti byla posedlá svými chodidly a nikdy ji nepřestalo bavit na ně ve sprše upřeně zírat, ačkoli by se mohlo zdát, že se na ně za svých pětadvacet let už nadívala dost. Vyrostl z ní seriózní člověk, ale přesto se nepřestala divit světu. Jen se naučila u toho zavírat pusu a říkat věci, které si ostatní přejí slyšet.

Nebyla sama, koho fascinovaly její mokré prsty se zbytky světle bronzového laku na nehty. V prostoru visel ještě jeden pár očí, o poznání menší, ale stejně tmavý a možná i o vlások pozornější. Patřil skromnému tvorečkovi opřenému polštářky tlap o okraj vany. Psa by v tom uboze vypadajícím klubku černých chlupů těžko někdo hledal. Jednou v zimě tu malou sebrala na ulici, ačkoli jí to všichni vymlouvali. Byla si jistá, že patří k sobě. Malá jí péči oplácela bezvýhradnou pozorností a láskou tak oddanou a mlčenlivou, jakou umí dát jen pes. Kéž by lidé uměli milovat jako psi, bez lítosti a bez účtů.

„Nemáš už toho dost, Cilko?“ obrátila se na zvířátko, i když sama nejlépe věděla, že pozorování pa-

ničky ve sprše patří k oblíbeným kratochvílím malé fenky. Přihlížela s nábožnou úctou a lehce mávala ocasem.

Mladá žena ve sprše se hlasitě rozesmála, zavřela kohoutek a z nevzhledného háku na zdi sundala ručník. „Máš pravdu, je čas něco dělat, za chvíli tu bude Ťuti a já ještě nemám ani navařeno.“ Pes pochopil a poslušně řápnal v mokrých stopách své paní do kuchyně.

Odložila ručník, po žensky tvarovaném boku se jí svezla poslední kapka, když úplně nahá krájela maso na drobné kostky a házela ho ledabyle na pánev. Ještě z ní nevyrchaly poslední zbytky rebelie. Tancovala nahá a bosá kolem plotny a do čerstvě umytých vlasů barvy mléčné čokolády se vsakoval pach přesmaženého oleje. Bratr jí kdysi říkával, že nikdy nebude tak krásná jako dvojčata ze sousedství. Tehdy vstával otec od stolu a bouchal vztekle do kuchyňské linky. Vždycky se utíkala schovat k sousedům za plot, pevně se držela hrubé srsti jejich psa, se kterým už dávno uzavřeli pakt o neútočení. Křik ale neutlumila ani muší síť za oknem. Před pronikavým hlasem rozezleného muže nebylo úniku. Potom bouchaly dveře a škvírou pod nimi se šířil vzteklý sykot, znělo to, jako když uniká plyn. Ten den se už Ester do kuchyně nevrátila, našel ji až dědeček, jak spí stočená pod hrubou vlněnou dekou na zahradní houpačce.

Od té doby si splétala husté tmavé lokny do copů, jako by se styděla za scény v kuchyni i za to, že si nikdy nemohla odepřít tu houpačku. Před promoci se

nechala ostříhat nakrátko. Teď už jí zase padaly vlasy na lopatky, divoké a zvlněné. Taková troufalost se vždycky trestala.

Udělala úkrok stranou k poličce, na které stálo obstarožní rádio, tranzistorák. Nacvičeným pohybem zamáčkla tlačítko hluboko do nitra přístroje a z reproduktorů se ozvala hudba připomínající jihoamerické rytmy. Porcovala zeleninu a bosými chodidly vydupávala ča-ča-ča do podlahy. Byl to bezpochyby jeden z momentů, o nichž by nikomu neřekla. Trochu se za ně styděla, jako by ve střepu rozbitého zrcadla zahlédla tvář dítěte, ze kterého vyrostla v ženu.

V zámku zarachotily klíče a přetrhly rytmus improvizovaného tance. Ve dveřích stál více chlapec než muž, vytáhlý blondák s lenonkami na nose, v džínách a pískově žlutém semišovém saku. Zavěsil klíče na skobu u dveří, nenuceně proplul předsíní, zastavil se až u dveří do kuchyně, obličej protáhl do nespokojené grimasy a nervózně odsunul židli od jídelního stolu. Teprve zavržení židle zmrazilo tanec nahé ženy v kuchyni. Zmateně se ohlédla přes rameno, z háčku strhla kuchyňskou zástěru, v rychlosti si ji zavázala a omluvně se pustila do míchání jídla na pánvi.

„Promiň, Ľuti, nevěděla jsem, že přijdeš tak brzo,“ prohodila lhostejně spíše směrem k pánvi než k muži.

„Koukám, že se tu beze mě asi dobře bavíš. Ale začínám si na ty tvé nápady zvykat.“

Ester se otočila a obrátila oči v sloup, snad aby si ušetřila zbytečná slova.

Odpovědí jí bylo několikeré zhrounutí na židli a tá-
zavě pozvednuté obočí.

„Čína,“ odtušila.

Otázky, které Ťuti pokládá, znala už za pět let s ním
nazpaměť. Neochotně si vzpomněla na to, že za ne-
celý měsíc bude nosit jeho příjmení.

Po očku pozorovala, jak opatrně zvedá k ústům
vidličku. On vůbec vždycky všechno dělal opatrně,
neměl rád překvapení a jakákoli, byť sebemenší změ-
na v zaběhlé rutině ho přiváděla k šílenství. Každé
ráno vstával a žehlil své zaprané pískově žluté sako,
nikdo ho nikdy v jiném neviděl.

S Ester se potkali na střední škole. Chodil do stej-
né třídy, ale ona si ho příliš nevěšimala. Sedávala po
barech s místními muzikanty, pila víc, než se na mla-
dou dámu sluší, a chtěla se stát přinejmenším bás-
nířkou, když pochopila, že z cirkusu nic nebude. Byl
to právě Ťuti, kdo potom domlouval jejím kruhům
pod očima a naučil ji vést takzvaný spořádaný život.

Její máma Ťutiho nekriticky zbožňovala. Hleděla
na něj jako na nedokrmeného andělíčka sedícího pro-
křehle na kostelní věži a vždycky mu s mateřskou péčí
přidala naběračku polévky s vyčítavým: „Ta moje hol-
ka tě snad jednou nechá zdechnout hladý.“

Všichni si oddychli, že Ester, podobna člunu bez
plachet, po všech svých eskapádách s muži, alkoholem
a hloupými záchvěvy myslí nakonec dorazila do ti-
chého přístavu a sklonila hlavu před diktátem světa.
Přesně jak jí opakovala máma – je čas konečně do-
spět a chovat se jako zodpovědný člen společnosti.

Zodpovědně tedy přihlížela, jak Ťuti obezřetně obírá zrnka rýže na porcelánovém talíři po praba-bičce, zatímco Cilka číhá pod stolem na zapomenuté sousto.

Hodiny nad kuchyňskou linkou se zastavily, vybi-la se baterka, nebo se chtěly jen zlomyslně posmívat, že od jistého okamžiku lidský život ustrnul a už se na něm sotva co změní.

Ester vyměnila baterie, dvakrát zlostně poklepala na displej hodin a schoulila se na gauči vedle klim-bající Cilky. Ťuti nezaregistroval její nepřítomnost. Popocházel po kuchyni, upíjel z hrnku s čajem a po-stavil špinavý talíř do dřezu.

Světlá červeň pohovky ustoupila noci sedající na město tučnou unavenou zadnicí. Ester sice spokoje-ně oddychovala, ale občas, jakoby mimoděk, zatnula stehenní svaly a nehty zaryla do čalounění. Zdálo se jí, že stojí na zahradě velkého domu v dlouhé lněné košili, na nohou má sandály a vlasy spletené do úhled-ných copů skryté pod šátkem. Na rukou se jí houpe košík plný zralých jablek, i když vzduch voní jarem, zemí a řekou. Ťuti sedí na prahu a zamýšleně žmou-lá stéblo trávy. Když zpozoruje na horizontu tmavý stín, vstává, protahuje se a rukou si zakrývá oči, aby jeho pohled pronikl poledním sluncem. I ona zaost-řila, protože jí celá situace přijde podezřele povědo-má. Směrem k jejich brance se řítí jezdec na černém teplokrevném koni. Dlouhé vlasy mu vlají ve větru a pod tmavým knírem se sebevědomě uculuje. Přes-kočí plot a jedním úsporným pohybem zvedne Ester

do sedla. Na zbytečné otázky není čas, kopyta už zase vydusávají melodii útěku. Kope a kouše, ale sevření jezdce nepovoluje. Šátek jí odvál vítr a místo copů jí na hlavě vlaje hříva ne nepodobná té koňské. „Ne, nech mě, jsem Ťutiho žena!“ křičí. Cizinec se zasměje, pustí ji na tvrdou zem a ještě z dálky na ni volá: „Jsi jenom svoje! Jenom svoje!“

Jazyk se jí lepil na patro, když se probudila a zamžourala do pouličního osvětlení zrcadlicího se na okně. Otočila se a očima zavadila o pohled Cilký, které neklid v duši její spolčnice nemohl uniknout.

Ťuti hlasitě chrápal.

2.

Ráno vstávala na sedmou. Namazala bílý lepkavý toast borůvkovou marmeládou, zabalila ho do ubrousku tak opatrně, jako se přebalují novorozenci, a položila na noční stolek k spícímu Ťutimu. Naposled se otřela pohledem o pravidelně se zvedající mužský hrudník, ale ten se hroutil pod tíhou tmavých duhovek opět a znova pod bezpečný příkrov deky. Zavrávorala a chytila se postele, jak si možná až příliš živě vybavila nejistou půdu pod nohama. Konečkem palce u nohy ohmatala parkety, jako by to byla voda. Ťuti se otočil na druhý bok, pootevřel oči, nesrozumitelně zamumlal a pokračoval ve snění.

Ještě chvíli pozorovala jeho obličej ve snaze vykřesat ze sebe alespoň symbolickou jiskru pocitu, něco,

co cítila, když jí první jarní vítr povlával kabátem. Místo toho se na něj dívala jako na kus nábytku, součást inventáře, oblíbený plecháček na kamnech nebo talíř po babičce.

Bylo jí pětadvacet a pomalu se začala smířovat se situací. Možná prožije zbytek života v bytě s výhledem na kostelní věže, bude umývat nádobí a dělat to, co se po ní chce. Nakonec to nebyla zase tak strašná představa.

Dlouhými kroky čeřila vodu v kalužích, přes ramena jí visel šedivý kabát s pelerínou, který kdysi dostala od tety z Vídně. Tehdy jí ho zakazovali rodiče, dnes už rezignovali a přenechali roli módní policie Ātutimu, který ovšem také horlivě propagoval protipelerínovou politiku. Ester těšila její malá filcová rebelie, ačkoli někde hluboko v ní se přece jen uhnízdil pocit viny. To ráno pelerína vesele povlávala ve větru, jako by chtěla předznamenat věci, které se už brzy stanou. Ester se zasmála, zatočila se a přeskočila z nohy na nohu. Několik babek s taškami na kolečkách se zastavilo, ale Ester nebyla vhodnou kořistí.

Do kanceláře přišla akorát na čas, svlékla rebelský kabát, na který si její kolegové už dávno bez protestů zvykli, po svém způsobu se zeptala ospalých hlav vykukujících zpoza monitorů, jestli někdo chce kafe, a v kuchyňce si do černého firemního hrnku s hrubými stěnami připravila voňavý nápoj. Nikdy se nepřestala těšit z věcí zdánlivě nepodstatných a život si protkala drobnými vlákny malých radostí. Měla ráda

ospalá rána v kanceláři, kdy spali nejen kolegové, ale i klienti a ona měla čas si v klidu projít svůj kávový obřad.

V přívětivé kuchyňce stál drahý italský strojek na espresso, mezi osazenstvem se mu říkalo presovač, i když presovač snad znamená něco úplně jiného, vlastně pokud to vůbec něco znamená. Presovač se od svého slavnostního příchodu do kanceláře stal nejlepším přítelem všech ranních ptáčat a bratrem těch, kteří sloužili noční. Jestli přístroje mají duši, presovač ji jistě měl a skvěle ladila s oblým retro designem a uklidňujícím broukáním mletých kávových zrněk. Zkrocený temný vír se pomalu točil v Esterině hrnku, na stěnách se sbírala pěna a svět se zdál o trochu světlejší, jako by ranní šálek něčeho dobrého vylákal slunce z podmračeného úkrytu. Usmála se na svůj odraz v okně, nalila do hrnku trochu erárního mléka a šla se posadit na svou rozvrzanou kancelářskou židli, která se už dávno přizpůsobila jejím plným tvarům. Za chvíli se open spacem rozléhalo ťukání do klávesnice a štěbetání do sluchátka telefonu. Práce to byla monotónní, ale dobře placená, nikdo si nestěžoval, a když, tak ne nahlas. I tady se rozprostíralo pohřebiště lidských snů, kolektiv byl mladý, ale všichni už měli téměř vyhaslé oči. Jejich den se skládal z vyřízených objednávek, reklamací, výtečného salátu z bufetu v přízemí, na který se vždycky musela stát dlouhá fronta, a litrů kávy. Den za dnem byl stejný, jen směny se točily jako dětská káča.

Hodiny i duše se slily v jednu homogenní masu.

Jediný rozdíl představovalo střídání dne a noci, mávnutí rukou a ahoj kolegům, když se střídala šichta.

Černozelená plocha monitoru se jí leskla v raním slunci, zákazník byl zrovna na jiné lince, vlastně jako by vůbec nebyl, a i kdyby snad byl, tak její mozek fungoval v módu automatických odpovědí. Odněkud zezadu zaslechla jednu z mála starších žen, které s ní pracovaly, jak si mezi papíry stěžuje na svou dceru. Tak už to má za sebou. Ester věděla přesně co, a brčálová písmenka ji nesla zpět v čase, oživovala tváře, které už v sobě málem skartovala. Kolik že je té holce? Patnáct?

Bezděky zvýšila kadenci úderů do zažloutlé klávesnice. Věděla, že tehdy měla ještě rozum, ač dětský. A bylo jí jasné, že i ona na tom nebyla lépe než dcera kolegyně nebo než jakákoli jiná holka v jejím věku. Zatímco dívčí časopisy donekonečna omílaly krásu prvního milování, Ester věděla svoje, stejně jako věděla už určitě svoje i ta holka. Říká se, že zkušenost je nepřenositelná, ale Ester tušila někde pod levým prsem druhé srdce kolektivního zážitku, pravěkých iniciačních obřadů, kdy se z dívky stává žena nebo z chlapce muž, rituálů, při kterých se tu a tam něco oseká a sem tam něco přidá. Bolí to vždycky, i na stránkách pestrobarevných *Bravíček*.

Ester o to přišla s Harrisonem. Harrison se vlastně nejmenoval, ale na jméně nesejde, jména jsou jen data do občanky, navíc tenhle muž měl minimálně tři, jak se slušelo na poctivého jižana. Kdo by si je všechna pamatoval.